

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ

(ΤΟ ΕΛΑΙΟΔΕΝΔΡΟ — ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ — Η ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ)

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΤΟ ΕΛΑΙΟΔΕΝΔΡΟ

ΓΙΩΡΓΟΥ Δ. ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΡΑ

Β' ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ

Τό κλάδεμα - αν γίνει κατά τόν ένδεδειγμένο τρόπο - έλέγχει καί προσδιορίζει τό μέγεθος του φορτίου, πού δέν πρέπει σέ καμμιά περίπτωση νά είναι πληθωρικό. Γιατί τότε καί τό μέγεθος του καρπού είναι άπαράδεκτο καί τό έλαιόδεντρο έξαντλείται. Θα μπορούσε άκόμη νά συσταθεί καί χλωρό κλάδεμα, διορθωτικό, αν διαπιστωθεί ότι τά έλαιόδεντρα είναι ύπερφορτωμένα.

Οί έλαιοπαραγωγοί θα πρέπει νά γνωρίζουν ότι στά ύπερφορτωμένα δέντρα ό καρπός έξαναγκάζεται νά προσλάβει μικρό μέγεθος, πράγμα πού μεταφράζεται σέ αύξηση τής αναλογίας τών πυρήνων (κουκουτσιών) πρós τή σάρκα. Ή σχέση τής σάρκας πρós τόν πυρήνα έχει ιδιαίτερη σημασία για τήν έπιτραπέζια έλιά καί είναι αύτή τόσο μεγαλύτερη όσο χονδρότερος είναι ό καρπός. Ο καταναλωτής στην προκειμένη περίπτωση ένδιαφέρεται μόνο για τή σάρκα, πού άποτελεί τό έδώδιμο τμήμα του έλαιοκάρπου, καί άποφεύγει τά μεγάλα κουκούτσια πού είναι γι' αυτόν άχρηστα.

Στήν έλαιοποίηση ή άπόδοση σέ λάδι είναι τόσο μεγαλύτερη όσο ό καρπός είναι χονδρότερος, άφού τό κουκούτσι όχι μόνο δέν άποδίδει, άλλ' άπεναντίας άπορροφά λάδι κατά τή διάρκεια τής άλέσεως (Κωδούνης, Μπαλατσούρας καί άλλοι, 1974) του καρπού.

Είναι συνεπώς συμφέρον του έλαιοκαλλιεργητή νά συγκομίζει έστω καί μικρότερο φορτίο σέ μεγαλόκαρπες έλιές, αντί του ύπερβολικού φορτίου σέ έλιές μικρού μεγέθους. Στήν τελευταία περίπτωση καί τό έλαιόδεντρο έξαντλείται καί τά κέρδη τών έλαιοπαραγωγών είναι αναλογικά μικρότερα.

6. Άκαλλιεργησία τών έλαιώνων συνδυασμένη μέ τή χρήση ζιζανιοκτόνων

Κατά τά πρώτα χρόνια τής δεκαετίας του 1961-1970 έγιναν, άρχικά στην Ίσπανία καί έν συνέχεια στίς άλλες έλαιοπαραγωγικές χώρες, οί πρώτες δοκιμές άκαλλιεργησίας τών έλαιώνων, στους όποιους ή άνάπτυξη τών ζιζανίων παρεμποδίζονταν μέ τή χρήση ζιζανιοκτόνων. Ή νέα αύτή τεχνική κατεργασίας του έδάφους τών έλαιώνων «Άκαλλιεργησία μέ ζιζανιοκτόνα» παρουσίασε πλεονεκτήματα έναντι τής παραδοσιακής κατεργασίας μέ καλλιεργητικά έργαλεία, στην περίπτωση πού ή καταπολέμηση τών ζιζανίων ήταν άποτελεσματική σ' όλη τήν διάρκεια του έτους. Τά ίδια πειράματα συνεχίστηκαν καί άργότερα καί άπέδειξαν κατά τόν Pastor Muñoz - Cobo (1980) ότι στην περιοχή τής Jaén (Ίσπανία) οί άκαλλιεργητες έλαιονησίδες άπέδωσαν 21-51% περισσότερο έλαιόκαρπο άπό ό,τι οί έλαιονησίδες πού καλλιεργήθηκαν μέ τόν παραδοσιακό τρόπο, υπό τόν όρο ότι τό έδαφος τών πρώτων παρέμενε γυμνό άπό ζιζάνια καθ' όλο τό έτος μέ όρθολογική καί συνδυασμένη χρήση ζιζανιοκτόνων. Ή αύξηση ήταν στατιστικά σημαντική καί άνταποκρινόταν στους μέσους όρους μιās πενταετίας (βλέπε πίνακα 10).

α) Τά πλεονεκτήματα τής άκαλλιεργησίας τών έλαιώνων

Τά πλεονεκτήματα τής άκαλλιεργησίας-ζιζανιοκτονίας είναι:

- Ή έκμετάλλευση στό maximum τής παραγωγικής δυναμικότητας του έπιφα-

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΛΑΙΟΝΗΣΙΔΩΝ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΟ ΤΡΟΠΟ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ ΤΟΥΣ

Περιοχή	Συγκριτικά δεδομένα	Μέθοδος κατεργασίας του έδαφους	
		Ακαλλιεργησία ζιζανιοκτονία	Παραδοσιακή καλλιέργεια
Salido Bajo Navas (Jaén)	Kg/έλαιόδεντρο Αύξηση παραγωγής%	31,1 51,0	20,6 -
Duende Chilluevar (Jaén)	Kg/έλαιόδεντρο Αύξηση παραγωγής %	48,7 21,0	40,1 -
V.Llano Mengibar (Jaén)	Kg/έλαιόδεντρο Αύξηση παραγωγής %	42,7 47,0	29,1 -

Σημείωση: Μέσοι όροι αποδόσεως πέντε ετών

νειακού στρώματος του έδαφους, στο οποίο αναπτύσσονται τά ζιζάνια. Τό στρώμα αυτό, πού έχει πάχος 20 περίπου εκατοστά, λόγω τών συνεχών περασμάτων τών καλλιεργητικών έργαλειών, δέν αξιοποιείται από τό έλαιόδεντρο. Άς σημειωθεί δέ ότι ή ζώνη αυτή αντιπροσωπεύει τό 20-30% του παραγωγικού ορίζοντα σέ έλαιώνα μέσης συστάσεως.

- Ο μή τραυματισμός τών ριζών του έλαιόδεντρου λόγω τής μή χρησιμοποιήσεως τών καλλιεργητικών έργαλειών.
- Η έξοικονόμηση για τίς ανάγκες του έλαιόδεντρου τής ύγρασίας πού αναλίσκουν τά ζιζάνια.
- Η διατήρηση τής δομής του έδαφους ανέπαφης.
- Η ανάπτυξη έπιπολαίων ριζιδίων από τό έλαιόδεντρο μέ τήν βοήθεια τών οποίων έκμεταλλεύεται τοῦτο καί τίς πιό άσθενείς βροχοπτώσεις.
- Ο περιορισμός τής διαβρώσεως του έδαφους στο έλάχιστο, ιδιαίτερα στους επικλινείς έλαιώνες.
- Η μικρότερη πτώση τής θερμοκρασίας κατά τήν νύχτα στους άκαλλιεργητους έλαιώνες, άφου τό έδαφος τους λόγω τής γύμνιας του απορροφά κατά τή διάρκεια τής ήμέρας περισσότερη θερμότητα.
- Η μεγαλύτερη δραστηριότητα του ριζικού συστήματος κατά τήν άνοιξη.
- Η καλύτερη καί πληρέστερη απορρόφηση του N, P καί K συγκριτικά μέ τά καλλιεργημένα έδάφη, λόγω αναπτύξεως πλουσιότερου ριζικού συστήματος.
- Η έμμεση εύνοϊκή επίδραση κατ' εύθειαν επί του έλαιόδεντρου όρισμένων

ζιζανιοκτόνων, τά όποια μέ τήν άποικοδόμησή τους στο έδαφος άποδεσμεύουν άζωτο.

- Η άποφυγή κατεργασίας του έδαφους μέ μηχανικά μέσα σέ έλαιώνες μέ επικλινή ίδια έδάφη, όπου τό κόστος είναι πολύ ύψηλό.
- Τό μικρότερο κόστος τής «άκαλλιεργησίας - ζιζανιοκτονίας» συγκριτικά μέ τό παραδοσιακό σύστημα τής μηχανικής κατεργασίας του έδαφους τών έλαιώνων.

β) Τά μειονεκτήματα τής άκαλλιεργησίας τών έλαιώνων

Τά μειονεκτήματα τής άκαλλιεργησίας είναι τά ακόλουθα:

- Ἡ αύξηση τής συνεκτικότητας στό έπιφανειακό στρώμα τοῦ έδάφους, έτσι ώστε νά περιορίζεται ή άπορρόφηση τών άτμοσφαιρικῶν κατακρημνισμάτων καί νά έπιτείνεται ή άπορροή. Για τό λόγο αυτό τό πότισμα τών έλαιώνων στους οποίους έφαρμόζεται ή άκαλλιεργησία - ζιζανιοκτονία θα πρέπει νά γίνεται, είτε μέ κατακλιτισμό, είτε μέ τήν τεχνική τών σταγόνων.
- Ἡ πλήρης άποστέρηση τοῦ έδάφους από τήν όργανική οῦσία τήν όποία προσπορίζει ή αύτοφυής βλάστηση, γεγονός πού περιορίζει τήν δραστηριότητα τών μικροοργανισμῶν τοῦ έδάφους.
- Ἡ αύξημένη δραστηριότητα όρισμένων έχθρῶν τοῦ έλαιοδέντρου, έγκαταστημένων στό έδαφος, πού μποροῦν άνενόχλητοι νά έπιφέρουν σοβαρές ζημιές στό ριζικό σύστημα, αλλά καί στό ύπεργειο τμήμα τοῦ δέντρου.
- Ὁ σχηματισμός, ιδιαίτερα σέ άργιλώδη έδάφη, κατά τά πρώτα έτη τής άκαλλιεργησίας βαθειῶν ρωγμῶν, πού τρομοκρατοῦν τόν έλαιοκαλλιεργητή.
- Ἡ άλλαγή τής φυσιογνωμίας τής χλωρίδας μέ κύριο χαρακτηριστικό τήν επικράτηση ζιζανίων δυσκόλου καταπολεμήσεως, όπως είναι: ή περικοκλάδα (*Convolvulus arvensis* καί *Convolvulus althaeoides*), ή άγριάδα (*Cynodon dactylon*), τό όρνιθόγαλο (*Ornithogalum pirenaicum*), τό άγριοκρέμμυδο (*Allium vineale*), τά λάπατα (*Rumex sp.*), ή κύπερη (*Cyperus rotundus*), οί βολβοί (*Muscari sp.*), ό βέλιουρας (*Sorghum halepense*), ή γαλατσίδα (*Euphorbia sp.*), ή κολλιτσίδα (*Galium sp.*), τά βάτα (*Rubus sp.*) καί ό κράταιγος (*Crataegus sp.*).
- Ὁ κίνδυνος φυτοτοξικότητας για τό έλαιοδέντρο, άν δέν γίνει όρθολογική καί προσεγμένη χρήση τών ζιζανιοκτόνων.